

1989
i
1990

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Półrocznik instrukcyjno-metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
w Opolu

ROK XXXIV NR 1 1989 R.

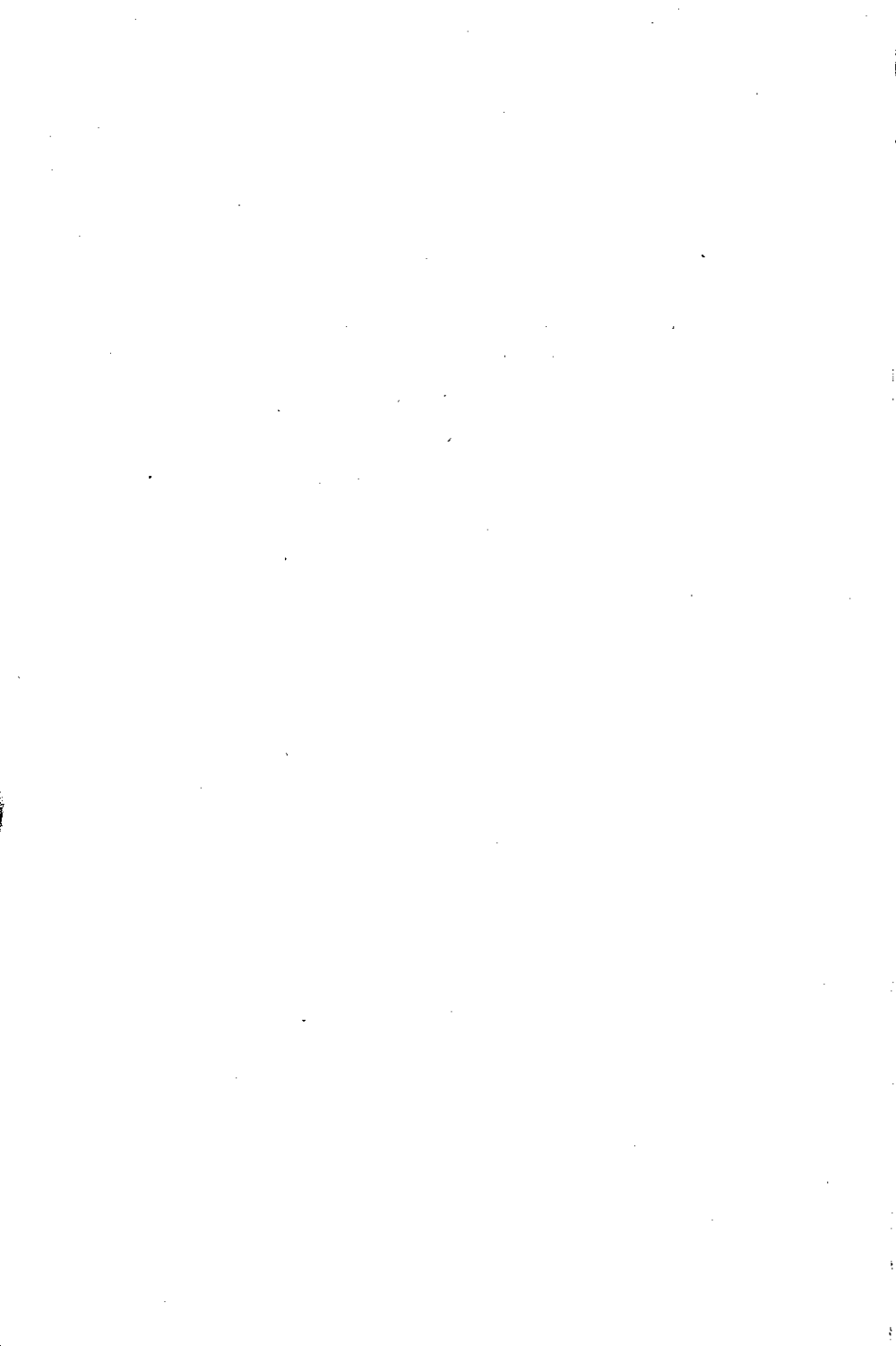
Redaguje kolegium w składzie:

Ireneusz Chudy - przewodniczący,
Joanna Czarkowska-Pasierbińska - sekretarz,
Hanna Jamry, Barbara Matusiewicz, Piotr Polus,
Anna Śliwińska

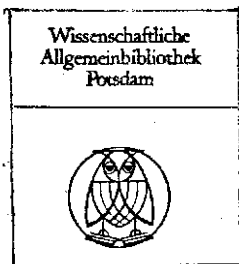
Projekt okładki - Janusz Młynarski

Stacja Małej Poligrafii
Wojewódzkiej Biblioteki
Publicznej w Opolu.
Zlec.27/III/89 Nakł.500
N - 5 Format A5

	Spis treści	strona
1.	H.Jamry - Wrażenia i refleksje z pobytu w Poczdamie	5
2.	P.Polus - Sytuacja w zakresie samodzielnego gromadzenia zbiorów w bibliotekach publicznych miast i gmin województwa opolskiego w świetle badań ankietowych	13
3.	Z.Smeleter - Biblioteka Zakładowego Domu Kultury Huty "Małapanew" w Oziaku	29
4.	B.Matusiewicz - Uzupełnianie i porządkowanie katalogów bibliotecznych	33
5.	A.Śliwińska - Moje hobby to ... fotografowanie	37
6.	Wykaz lektur dodatkowych na rok szkolny 1987/88 do przedmiotów uzupełniających wprowadzonych w szkołach średnich i zawodowych / oprac.P.Polus /	41
7.	M.Kalczyńska - Wydawnictwa Instytutu Śląskiego w Opolu. Sylwetka pisarza i naukowca - Zbyszka Bednorze	52

Hanna Jamry

Wrażenia i refleksje z pobytu w Poczdamie

Coroczne spotkania z Kolegami z Naukowej Biblioteki Publicznej Okręgu Poczdamskiego umożliwiają obu stronom bliższe poznanie pracy zaprzyjaźnionych bibliotek.

Nasze stałe kontakty służą wzajemnemu przekazywaniu doświadczeń, wymianie materiałów bibliotecznych, wspólnemu organizowaniu wystaw naszych zbiorów.

We wrześniu 1988 roku gościła w Poczdamie trzyosobowa delegacja z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Program wizyty przygotowany przez Kolegów z Poczdamu był jak zwykle ciekawy i urozmaicony.

Trudno przedstawić wszystkie aspekty pracy bibliotek publicznych okręgu poczdamskiego, jest ich bowiem bardzo dużo. Może więc zwrócić uwagę na te, które zrobiły na mnie największe wrażenie.

Na początek kilka uwag ogólnych. Niemiecka Republika Demokratyczna dysponuje jedną siecią bibliotek powszechnych: okręgowych /wojewódzkich/, powiatowo-miejskich, miejskich i gminnych. Nie ma tu bibliotek szkolnych, a funkcję uzupełniającą sieć bibliotek publicznych spełniają biblioteki związkowe.

Okręg poczdamski jest największym pod względem powierzchni z 15 okręgów w kraju. Ma wydzielone dwa miasta: Brandenburg i Poczdam oraz piętnaście powiatów wiejskich: Belzig, Brandenburg-Land, Gransee, Jüterbog, Königs-Wusterhausen, Kyritz, Luckenwalde, Nauen, Neuruppin,

Oranienburg, Potsdam-Land, Pritzwalk, Rathenow, Wittstock, Zossen.

Patronat nad bibliotekami terenowymi sprawuje Naukowa Biblioteka Publiczna Okręgu Poczdeńskiego. W 1974 roku Biblioteka otrzymała nowy gmach usytuowany w centrum Poczdamu przy Placu Jedności.

Nasz pobyt w Poczdamie rozpoczął się od dokładnego zwiedzenia imponującego nowoczesną architekturą budynku o powierzchni 9.000 m². Główne wejście do Biblioteki znajduje się na parterze. Zanim czytelnik znajdzie się we właściwym pomieszczeniu, powinien skorzystać z szatni oraz przejść przez bramkę kontrolną, która rejestruje liczbę korzystających.

W hallu ponadto znajdują się: informatorius oraz skomputeryzowane stanowisko rejestracji wypożyczeń.

Na poszczególnych piętrach rozmieszczone są różne działy usługowe biblioteki: zespół wypożyczalni, czytelnia, hale wystawowe, wewnętrzny taras spełniający funkcję wystawienniczą, magazyny, pracownie biblioteczne i administracja.

Ponadto Biblioteka posiada pracownię reprograficzną, fotolaboratorium, interligatornię.

Zbiory biblioteczne są bardzo bogate. Naukowa Biblioteka Publiczna Okręgu Poczdeńskiego otrzymuje egzemplarz obowiązkowy. Szczególnie rozbudowane są zbiory z zakresu pedagogiki, literatury regionalnej i medycyny /biblioteka jest okręgową biblioteką medyczną /.

Struktura organizacyjna biblioteki jest prosta, występują tu cztery działy: Dział Gromadzenia i Opracowania, Dział Udostępnienia, Dział Metodyczny i Dział Ekonomiczno-Techniczny.

Jeśli chodzi o gromadzenie i opracowanie zbiorów - to Biblioteka w Poczdamie gromadzi całą produkcję

wydawnicza kraju.

W bibliotekach publicznych NRD nie wprowadzono klasyfikacji dziesiętnej. Książki klasyfikuje się według schematów lokalnych lub wzorów radzieckich. I tak w Naukowej Bibliotece w Poczdamie obowiązuje klasyfikacja z podziałem na 24 działy, np.:

A- Marksizm-Leninizm, B- Ekonomia polityczna, C- Prawo, Wojskowość, D- Historia itd.

Pócz gromadzenia i udostępniania zbiorów biblioteka w Poczdamie prowadzi szeroką działalność kulturalno-oświatową. W halach Biblioteki prezentowane są ciekawe wystawy tematyczne. Co tydzień odbywają się imprezy dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Do wzięcia w nich udziału zachęcają miniaturowe, barwne katalogi o atrakcyjnej szacie graficznej. Jeden z nich prezentuje wystawę grafiki ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Biblioteka Naukowa w Poczdamie prowadzi działalność wydawniczą. Poza większymi opracowaniami wydaje sporo drobnych druków informacyjnych i propagandowych w formie ulotek, składanek i katalogów. Informacje dla czytelników i bibliotekarzy przybierają często formę publikacji ciągłych, których biblioteka wydaje ponad 15 tytułów rocznie.

A są to m.in.:

"Anregung aktuell" - prezentuje sylwetki i dorobek twórczy pisarzy, artystów i działaczy oraz najnowsze wydarzenia w bibliotece.

" Bibliothek'19..." - bieżący informator Naukowej Biblioteki Publicznej Okręgu Poczdamskiego, w którym zamieszczone są informacje o wystawach, spotkaniach i innych wydarzeniach w bibliotece.

" Bibliotheken im Bezirk Potsdam - gestern und heute "-

- zeszyty obejmują historię i dzień dzisiejszy bibliotekarstwa w okręgu poczdamskim.

" Jahresbericht " - obszernie sprawozdania roczne obejmujące dane dotyczące czytelników, wypożyczeń, zakupu nowości, propagandy bibliotecznej, kontaktów z zagranicą, publikacji biblioteki, kadr bibliotecznych.

" Unsere Kinderbibliothek " - ilustrowany informator o imprezach, nowościach wydawniczych i adresach bibliotek dziecięcych oraz liczne wydawnictwa bibliograficzne, ukazujące się w serii " Literatur für Sie ".

Oprócz Biblioteki Centralnej przy Placu Jedności na terenie Poczdamu działa pięć filii bibliotecznych oraz dwie filie dziecięce / w tym roku zlikwidowany został bibliobus /.

W 1987 roku biblioteki w Poczdamie odwiedziło 46.100 czytelników / co stanowi 39,9 % wszystkich mieszkańców Poczdamu / i wypożyczyło 894.274 woluminów.

Jedną z filii zwaną "Am Stern" zaprezentowali nam gospodarze. Filia działa w nowym osiedlu mieszkaniowym liczącym 18 tysięcy mieszkańców. Obiekt biblioteczny umiejscowiony w ciągu handlowym zajmuje 550 m². Jest przestronny, funkcjonalny, zaopatrzone w nowoczesny sprzęt biblioteczny. Filia zatrudnia 6 pracowników. Księgozbiór liczy 40.000 jednostek; 30% beletrystyka, 30% zbiory naukowe, 30% literatura dla dzieci, 10% zbiory audiowizualne. Do września bieżącego roku skorzystało z niego ok. 4.000 czytelników. Wśród odwiedzających bibliotekę przeważa młodzież i dzieci /63,5%/, bowiem na osiedlu znajduje się 7 szkół podstawowych.

Cechą charakterystyczną bibliotek poczdamskich jest wspólne locum dla czytelników dorosłych i dzieci. Gospodarze twierdzą, że wytwarza to głęboką więź czytelnika z placówką, bowiem może z niej korzystać przez całe niemal życie.

Ponadto koegzystencja młodzieży i dorosłych nie wpływa ujemnie na pracę w bibliotece, przeciwnie młody czytelnik szybciej zapoznaje się z literaturą dla dorosłych, szybciej uczy się z niej korzystać. Tak też jest w bibliotece "Am Stern".

Księgozbiór dla dzieci oddzielony jest regałami, sam kącik czytelniczy przytulny i kolorowy, zaopatrzony w gry i zabawki. Na półkach stoją oznaczone trzema kolorami książki dla poszczególnych grup wiekowych: żółte przeznaczone są dla uczniów 1 i 2 klasy, czerwone dla 3 i 4 klasy, niebieskie dla 5, 6 i 7 klasy.

Niesłychanie interesujące są takie działy udostępniania jak fonoteki i artoteki. Fonoteka w filii "Am Stern" posiada nowoczesny sprzęt muzyczny. Ciekawie rozwiązane jest wypożyczenie kasety lub płyty. Kasety są umieszczone w elektrycznych regałach obrotowych. Przyciśnięcie odpowiedniego guzika powoduje szybkie wybranie nagrania.

Artoteka posiada reprodukcje malarskie, oryginalną grafikę i atrakcyjne plakaty. Dobrze pomyślany jest także katalog tych zbiorów. Karta katalogowa zawiera zdjęcie reprodukcji, informację o przechowywaniu materiału, krótką adnotację o autorze i jego twórczości artystycznej.

Biblioteka prowadzi bardzo różnorodną działalność oświatowo-kulturalną, która jest tu podstawowym stymulatorem czytelnictwa. Kilka razy w tygodniu organizowane są imprezy czytelnicze dla dorosłych po godzinie 18.00, dla dzieci do godziny 11.00, a więc są one prowadzone poza godzinami otwarcia placówki.

W drugim dniu wizyty mieliśmy okazję przyrzec się pracy bibliotek powiatowo-miejskich. Naukowa Biblioteka w Poczdamie opiekuje się 61 bibliotekami

miejskimi i 700 punktami bibliotecznymi. W 1987 roku skończyło z nich 262.386 czytelników / stanowi to 26,9% ludności okręgu poczdamskiego/, którzy wypożyczyli 5.526.414 woluminów.

Delegacja nasza odwiedziła bibliotekę w mieścieczku Pritzwalk. Pritzwalk - to powiat typowo rolniczy, bez większych zakładów przemysłowych, liczący ok. 33.000 mieszkańców / samo miasto ma ponad 12.000 mieszkańców/.

Biblioteka Powiatowa mieści się w pawilonie wolno stojącym, który oddany został do użytku w 1978 roku. Zbiory biblioteczne wynoszą ponad 133.000 jednostek, w tym około 40.000 stanowią zbiory wymienne dla punktów bibliotecznych w gminach.

W 1987 r. placówka zarejestrowała 2.600 czytelników / w powiecie 7.000 / oraz 85.000 wypożyczeń / w powiecie 181.000 /.

Biblioteka zatrudnia 16 pracowników, w tym 12 merytorycznych.

Podobnie jak większość bibliotek poczdamskich Powiatowa Biblioteka w Pritzwalk dąży również do samowystarczalności. Przede wszystkim prowadzone są tutaj centralny zakup i opracowanie książek.

Jedynym mankamentem jest brak dopracowanego systemu dostarczania książek do bibliotek terenowych. Z powodu braku własnego samochodu wymiany księgozbiorów dokonuje się pocztą, taksówkami lub transportem prywatnym.

Biblioteka w Pritzwaluku ma własną introligatornię. Ciekawostką jest stosowanie zamiast poważecznej w Polsce folii do oprawy książek - latexu - rodzaju bezbarwnego lakieru, którym pokrywa się powierzchnię okładki. Środek ten jest łatwo dostępny w NRD i prosty w stosowaniu.

Biblioteka Powiatowa w Pritzwalk, jako placówka centralna prowadzi comiesięczne szkolenia bibliotekarzy.

które odbywają się w przestronnej, zaopatrzonej w rzutniki i aparat projekcyjny sali wykładowej.

Wypożyczalnia zbiorów zajmuje całe piętro budynku, liczące ok. 300 m².

Przewodnikiem po zbiorach biblioteki są katalogi i kartoteki znajdujące się przy stanowisku wypożyczeń. I tu trudne zadanie rozmieszczenia wszystkich agend działu udostępniania dla dorosłych, młodzieży i dzieci w jednym wnętrzu zostało rozwiązane bardzo pomysłowo. Regały z książkami tworzą naturalne przesłony między wypożyczalnią, a poszczególnymi kącikami czytelnictwa. W ten sposób, chociaż nie ma ścianek działowych, rozgraniczenia między strefą cichych rozmów i pełnej ciszy są utrzymane. Przy wolnym dostępie do półek stwarza to kameralne warunki pracy czytelnikom.

Nie wszystkie placówki biblioteczne okręgu poczdamskiego dysponują tak obszernym i nowoczesnym lokalem jak biblioteka w Pritzwalku.

Drugą placówką, którą pokazali nam gospodarze była Biblioteka Powiatowa w Kyritz. W zeszłym roku Kyritz obchodziło 750-lecie istnienia i biblioteka otrzymała nowy lokal w zabytkowej kamieniczce w centrum miasta. I tu podziwialiśmy gospodarność i porządek. Pomieszczenia dostosowano dla potrzeb biblioteki tak, żeby były funkcjonalne, a czytelnik czuł się swobodnie.

Naszą uwagę zwróciły zbiory nieksiążkowe, których w bibliotekach poczdamskich jest dużo więcej niż u nas. Szczególnie duży nacisk kładzie się na gromadzenie płyt, taśm, nut i książek o tematyce muzycznej, stanowiących ponad 10% całości zbiorów.

Nawet nieduża Biblioteka Powiatowa w Kyritz miała wydzielone pomieszczenie z dobrym sprzętem muzycznym do przesłuchiwania nagrań.

Placówka obok udostępniania zbiorów prowadzi zróżnicowaną działalność kulturalno-oświatową. Jest to jedna z podstawowych funkcji jaką spełnia biblioteka. Działalność kulturalno-oświatowa służy rozwijaniu zainteresowań ludzkich, a w konsekwencji pobudzaniu czytelnictwa. W ciągu roku działalności w nowym pomieszczeniu biblioteka przeprowadziła 140 spotkań. Jest to liczba pokaźna zważywszy, że miasto Kyritz ma 10.000 mieszkańców. W ciągu roku odwiedziło bibliotekę 3.000 czytelników.

Biblioteka Powiatowa w Kyritz obsługuje 20 punktów bibliotecznych w gminach. Pracuje się w nich społecznie. Osoby obsługujące punkt otrzymują 20 fenigów wynagrodzenia za wypożyczenie.

Jako gość Naukowej Biblioteki Publicznej w Poczdamie z przyjemnością muszę stwierdzić, że wraz z całą naszą delegacją byliśmy przyjmowani z wielką serdecznością. Od strony organizacyjnej nasz pobyt był "zapięty na ostatni guzik". Byliśmy podejmowani na uroczystych obiadach i kolacjach, m.in. w restauracji Interhotelu, Mińsk. Umożliwiono nam zwiedzenie zespołu pałacowego Sanssouci. Wyjechaliśmy z Poczdamu pełni niezapomnianych wrażeń.

Piotr Polus

Sytuacja w zakresie samodzielnego
gromadzenia zbiorów w bibliotekach
publicznych miast i gmin województwa
opolskiego w świetle badań ankietowych

Pod koniec 1987 roku WBP w Opolu przeprowadziła wśród bibliotek samodzielnie gromadzących zbiory badanie ankietowe na temat: "Sytuacja w zakresie gromadzenia zbiorów w bibliotekach publicznych województwa opolskiego samodzielnie dokonujących zakupu książek". Wyniki uzyskane z odpowiedzi udzielonych w ankiecie miały dać odpowiedź na pytanie, jaki jest stan i kondycja procesów gromadzenia w skomplikowanej sytuacji finansowej, kadrowej i wydawniczej. Miały pomóc wyłowić podstawowe trudności oraz spowodować ewentualne zmiany w przypadkach, kiedy gromadzenie przebiegałoby w sposób odbiegający od przyjętych norm.

Ankieta objęto 1 bibliotekę miejską w Kędzierzynie-Koźlu oraz 22 biblioteki miast i gmin. Zadano 23 pytania dotyczące realizacji polityki gromadzenia, stanu kadr, warsztatu gromadzenia, współpracy z księgarstwem, podstawowych trudności w zakresie gromadzenia itp., Na 23 placówki, do których skierowano ankietę odpowiedzi udzieliły 22 biblioteki.

I. Realizacja polityki gromadzenia zbiorów

Znajomość zasad gromadzenia wśród bibliote-

-karzy można określić zaledwie jako dostateczną. Stwierdzają oni, że polityka ta w ich placówkach, jest realizowana np. przez: "... systematyczne odkładanie książek w księgarniach ...", "... biblioteka dokonuje systematycznych zakupów dla MiGBP oraz filii bibliotecznych. Nowości książkowe w terminie do trzech miesięcy zostają wykupione w księgarni ...".

Spośród 22 odpowiedzi na pytanie dotyczące polityki gromadzenia 10 bibliotek / 45,4% / nie ujął takich elementów jak: planowe pozyskiwanie nowości wydawniczych, racjonalna gospodarka funduszami, specjalizacja, potrzeby środowiskowe itp. Jedna z bibliotek stwierdza wręcz, że "Permanentny brak funduszy na zakup książek uniemożliwia prowadzenie jakiegokolwiek polityki gromadzenia". Najbardziej trafnie na to pytanie odpowiada MiGBP w Nysie: "Polityka gromadzenia zbiorów realizowana przez naszą bibliotekę uwzględnia planowe zbieranie materiałów bibliotecznych, liczy się z nowo powstałymi gałęziami wiedzy /informatyka, komputeryzacja, religioznawstwo /, uaktualnia zbiory filii, działów i centrali, a zwłaszcza księgozbiór Czytelni Naukowej. Mamy tu również na uwadze nasze skromne finanse i kupujemy raczej książki, które są poczytne i potrzebne oraz o odpowiednich walorach. Stosujemy dość ścisłą selekcję przy zamawianiu i zakupie książek."

II. Stan kadr

Na 22 ankietowane placówki, w 17 /77,2% / zatrudnieni są pracownicy zajmujący się tylko gromadzeniem zbiorów. W 5 bibliotekach /22,8% / brak takich stanowisk / Byczyna, Gogolin, Kluczbork, Ozimek, Zawadzkie/. W bibliotekach tych gromadzeniem zbiorów zajmują się pracownicy, dla których zakup nowości jest czynnością

dotatkowe / dyrektorzy MiGBP, instruktorzy, inni pracownicy biblioteczni /. W 12 bibliotekach /54,5%/ istnieje wydzielony dział lub komórka zajmująca się procesem gromadzenia, gdzie zatrudnia się od 1 do 5 osób. Pracownicy ci zazwyczaj zajmują się również opracowaniem nabytków.

III. Warsztat gromadzenia

Powszechnie wiadomo, że nie można prawidłowo kształtować księgozbiorów bibliotecznych bez właściwie zorganizowanego warsztatu gromadzenia. Pierwszym elementem z tego zakresu, jaki poddano badaniu, był stan katalogów centralnych. W 18 bibliotekach /81,8%/ katalog taki prowadzony jest na bieżąco. W 1 placówce /Prudnik/ rozpoczęto prowadzenie katalogu centralnego w 1987 roku. W 1 bibliotece jest on w trakcie uzupełniania /Leśnica/, natomiast w 2 bibliotekach / Głuchołazy i Biała /brak katalogu centralnego. Aktualność tych katalogów jest zróżnicowana i została przedstawiona w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

Aktualność katalogów centralnych
w bibliotekach miast i gmin woj.opolskiego

Lp.	Rok założenia katalogu	Nazwa biblioteki
1	1947	Nysa - filie miejskie
2	1950	Brzeg- filie miejskie
3	1955	Krapkowice
4	1955	Strzelce Opolskie
5	1960	Głubczyce

6	1975	Nysa- filie wiejskie
7	1975	Niemodlin
8	1975	Otmuchów
9	1975	Zawadzkie
10	1976	Brzeg - filie wiejskie
11	1976	Kędzierzyn-Koźle
12	1976	Namysłów
13	1980	Lawin Brzeski
14	1983	Kluczbork
15	1984	Gogolin
16	1985	Grodków
17	1986	Ozimek
18	1987	Prudnik

Spośród 18 bibliotek prowadzących systematycznie katalog centralny 15 /83,3%/ wykorzystuje go do przydzielania wznowień wydawniczych, a 17 /94,4%/ korzysta z niego w trakcie działalności informacyjnej.

Jedna z bibliotek wyraża zastrzeżenia co do potrzeby posiadania katalogu centralnego: " ... którego prowadzenie wymaga czasu, a praktyczne wykorzystanie tego katalogu nie istnieje ... ".

Spośród wszystkich ankietowanych placówek 19 /86,4%/ zbiera dezyderaty czytelnicze, natomiast 3 placówki /13,6%/ nie stosuje tej formy sondażu zapotrzebowania środowiska na książki. Najwięcej, bo 16 bibliotek /72,7%/, umieszcza dezyderaty w "zeszytach dezyderatów", a 2 prowadzą kartoteki dezyderatów. Jedna z bibliotek nie ustosunkowała się do formy, w jakiej zbiera dezyderaty od czytelników.

W 16 bibliotekach /72,2%/ działają komisje doboru księgozbioru /jedna z bibliotek nie podaje liczby

członków komisji oraz częstotliwości jej zebrań /.Komisje takie nie uczestniczą w kształtowaniu księgozbioru w:Byczynie, Gogolinie, Grodkowie, Leśnicy, Niemodlinie i Zawadzkiem. Częstotliwość zebrań komisji doboru księgozbioru ilustruje tabela nr 2.

Tabela nr 2

Częstotliwość zebrań komisji doboru
księgozbioru w bibliotekach samodzielnie
gromadzących zbiory

Częstotliwość zebrań	Nazwa biblioteki
1 x w tygodniu	Nysa /przy typowaniu książek z "Zapowiedzi Wydawniczych"/. Ozimek
częściej niż 1 x w tygodniu	Brzeg, Kluczbork, Lewin Brzeski
1 x w miesiącu	Głuchołazy, Kędzierzyn-Koźle, Wołczyn
częściej niż 1 x w kwartale	Biała, Nysa /przy doborze książek w księgarni/, Krapkowice, Prudnik, Strzelce Opolskie.
1 x w kwartale	Głubczyce, Namysłów, Otmuchów.

Natomiast liczebność oraz strukturę zawodową członków komisji przedstawia tabela nr 3

Tabela nr 3

Liczebność oraz struktura zawodowa członków
komisji doboru księgozbióra

Lp.	Biblioteka	Liczba członków komisji	Wykonywany zawód
1	Biała	5	1 nauczyciel 1 członek samorządu mieszkańców 1 emeryt 2 bibliotekarzy
2	Brzeg	5	5 bibliotekarzy
3	Głubczyce	3	3 bibliotekarzy
4	Głucholeży	4	4 bibliotekarzy
5	Kluczbork	5	5 bibliotekarzy
6	Kędzierzyn-Koźle	6	1 przedstawiciel Rejonowego Ośrodka Pracy Partyjnej 5 bibliotekarzy
7	Lewin Brzeski	5	1 pracownik służby rolnej 4 bibliotekarzy
8	Namysłów	7	członkowie Koła Przyjaciół Biblioteki ✓
9	Nyse	6	6 bibliotekarzy
10	Krapkowice	4	4 bibliotekarzy
11	Oguchów	5	1 nauczyciel 4 bibliotekarzy
12	Ożimek	4	4 bibliotekarzy

13	Prudnik	4	2 nauczycieli 2 bibliotekarzy
14	Strzelce Op.	7	1 lekarz 1 agronom 1 inżynier 2 czytelników 2 bibliotekarzy
15	Wołczyn	3	3 bibliotekarzy

A x/ brak bardziej szczegółowych danych

Jak wynika z danych przytoczonych w tabeli nr 2, najczęściej komisji /6/ zbiera się częściej niż raz w kwartale, a najmniej /tylko 2 komisje/ zbierają się raz w tygodniu. Sytuacja modelowa powinna wyglądać podobnie jak ma to miejsce w MiGEP w Nysie, gdzie komisja zbiera się przy typowaniu książek do zakupu z momentem otrzymania "Zapowiedzi Wydawniczych" i dodatkowo przy wyborze książek w księgarni. Z kolei tabela nr 3 wskazuje, że przewagę bibliotekarzy jako członków komisji jest przytłaczająca. Jedynie w 7 bibliotekach /46,6%/ członkami komisji oprócz bibliotekarzy są przedstawiciele miejscowego środowiska. Najczęściej są to nauczyciele /4 osoby spośród 13/. Ogółem w pracach komisji doboru księgozbioru udział biorą 73 osoby.

Kolejnym elementem niezbędnym w warsztacie gromadzenia zbiorów są czasopisma i inne źródła informujące o nowościach i wznowieniach wydawniczych.

Tabela nr 4

**Czasopisma informujące o nowościach
wydawniczych posiadane przez biblioteki
miast i gmin**

Tytuł czasopisma	Liczba bibliotek prenumerujących dane czasopisma	Biblioteki, które nie prenumerują danego czaso- pisma
" Nowe Książki "	22	-
" Kartkowy Katalog Nowości "	19	Byczyna, Grod- ków, Ozimek
"Przewodnik Biblio- graficzny "	20	Byczyna, Leśni- ca
"Zapowiedzi Wydawnicze"	21	Biała

Wszystkie ankietowane biblioteki prenumerują "Nowe Książki". Najmniejszym powodzeniem cieszy się "Kartkowy Katalog Nowości".

Inaczej niż prenumerata ww. czasopism kształtuje się ich wykorzystanie w procesie gromadzenia. Najczęściej wykonywane czasopisma to:

"Zapowiedzi Wydawnicze"	- 17 bibliotek
"Kartkowy Katalog Nowości"	- 11 bibliotek
"Przewodnik Bibliograficzny"	- 10 bibliotek
"Nowe Książki"	- 9 bibliotek

Spóśród 21 bibliotek prenumerujących "Zapowiedzi Wydawnicze" - 17 /80,9%/ składa Arkusz Zamówień w księgarni. Pozostałe biblioteki nie czynią tego uzasadniając ten fakt następująco:

- " ... ustawiczny brak funduszków nie daje gwarancji, że biblioteka będzie mogła zakupić zamówione książki..."
- " ... "Zapowiedzi Wydawnicze" przychodzą z opóźnieniem i AZ staje się nieaktualny ..."
- " ... Książki zamieszczone w "Zapowiedziach" nie odzwierciedlają tego, co znajduje się w księgarniach, są duże rozbieżności co do terminu zapowiedzianego ukazania się książki, a adnotacje nie pozwalają zorientować się o przydatności danej książki dla biblioteki ..."
- " ... " Zapowiedzi " przychodzą późno lub wcale. Zamówienia nie są realizowane ..."

Wszystkie biblioteki składające Arkusz Zamówień konfrontują swoje zamówienia z przydziałem książek przez księgarnię.

Z innych źródeł informacji pomocnych w procesie gromadzenia zbiorów najczęściej wymianiano:

- radio i telewizję - 9 bibliotek /40,9%/
- recenzje w prasie - 9 bibliotek /40,9%/
- oferty, dysponendy, katalogi wydawnicze itp. - 11 bibliotek /50%/.

Przegląd nowości wydawniczych w księgarniach dokonywany jest z różną częstotliwością:

- w 1 bibliotece - raz w tygodniu
- w 8 bibliotekach - raz na dwa tygodnie
- w 6 bibliotekach - raz w miesiącu
- w 1 bibliotece - raz na dwa miesiące
- w 6 bibliotekach - z chwilą dostawy do księgarni.

IV. Współpraca z księgarniami

Bardzo zróżnicowane są oceny bibliotek dotyczące współpracy z księgarstwem:

- 5 bibliotek /22,7%/ - ocenia tę współpracę jako bardzo dobrą,
- 10 bibliotek /45,4% - jako dobrą,
- 6 bibliotek /27,2%/ - jako dostateczną,
- 1 biblioteka /4,5%/ - jako niedostateczną.

Biblioteki, które oceniają współpracę bardzo dobrze uzasadniają swoją opinię tym, że księgarnia odkłada nowości zgodnie z zamówieniami oraz książki nie zamówione. Placówki oceniające współpracę z księgarstwem jako "dobrą" uzasadniają swoje zdanie tym, że biblioteki otrzymują za mało bestsellerów, że na bieżąco są informowane o dostawach książek, że współpraca z "Domem Książki" zależy w dużej mierze od możliwości płatniczych biblioteki.

Najwięcej uwag krytycznych zgłaszają te placówki, które oceniają współpracę z księgarstwem jako "dostateczną" i "niedostateczną". Oto najbardziej charakterystyczne wypowiedzi tej grupy bibliotek:

"... Księgarnia nie odkłada pozycji poszukiwanych, a jeżeli, to w zbyt małej ilości. Bibliotece dostarczane są książki nie zamawiane ..."

"... Księgarnia nie odkłada książek, natomiast książki odłożone przez bibliotekarzy i nie zakupione w odpowiednim czasie - sprzedaje ..."

"... Księgarnia nie informuje o dostawie książek ..."

"... Dom Książki nie rezerwuje odpowiedniej liczby książek dla bibliotek; niektórych książek nie zostawia w ogóle..."

"... Obdzieleni jesteśmy książkami wg uznania księgarni. Księgarnia nie odkłada książek wg naszych zgłoszeń na AZ-ach. Pozycje chodliwe sprzedawane są bezpośrednio dla indywidualnych odbiorców ...".

Pośród 22 placówek, jedynie 8 /36,3%/ twier-

-dzi, że zamówienia składane w miejscowej księgarni są w pełni realizowane, natomiast pozostałe biblioteki /63,7%/ stwierdzają, że realizacja składanych zamówień kształtuje się w przedziale od 10-55% ogółu zamówień.

Gdyby oceniać współpracę z księgarstwem systemem szkolnym, to znaczy wyciągając średnią arytmetyczną z ocen wystawionych przez biblioteki, to wbrew wypowiedziom przytoczonym powyżej, średnia ta kształtowałaby się na stosunkowo wysokim poziomie i wyniosłaby 4,3. Wydaje się jednak, że problem jest bardziej skomplikowany i wymaga oprócz oceny ogólnej przede wszystkim ocen i rozstrzygnięć jednostkowych w relacji: biblioteka - konkretna księgarnia.

V. Źródła nabytków. Braki w księgozbiorach.

Ogółem w 1986 roku biblioteki miast i gmin dokonały 237 zakupów książek / średnio na placówkę wypada 10,7 zakupów w skali roku/. Jednakże liczba zakupów dokonana przez poszczególne biblioteki jest bardzo zróżnicowana i waha się w przedziale od 2 do 26. Mniej niż 10 zakupów dokonało 9 bibliotek /40,9%/, a więcej niż 20 tylko jedna placówka. Liczba dokonywanych zakupów świadczy, jak się wydaje, o pracy jaką biblioteki wykonują na rzecz czytelnika. Nowości szybciej znajdują się na półkach bibliotecznych, stając się stymulatorem czytelnictwa przez swoją aktualność.

Jedynie 3 biblioteki w 1986 roku dokonały kupna książek w antykwariatach. Zakupiono tam zaledwie 40 woluminów.

Z innych źródeł przybyło:

- z darów - 2.404 wol.
- z wymiany - 251 wol.
- ze zwrotów za zagubione książki - 2.258 wol.

Ankietowane biblioteki odczuwają duże braki w poszczególnych rodzajach literatury. Dwanaście bibliotek /54,5%/ najbardziej odczuwa niedobór literatury pięknej dla dorosłych. Tyle samo placówek przyznaje się do braków literatury dla dzieci i młodzieży. Cztery biblioteki chciałyby wzbogacić swoje księgozbiory o książki popularnonaukowe. Najbardziej poszukiwane książki, o które biblioteki chciałyby wzbogacić swoje księgozbiory to:

1. Mitchell M. - "Przeminęło z wiatrem" - 12 bibliotek /54,5%/
2. Nienacki Z. - "Raz w roku w Skiroławkach", "Uwodziciel" - 10 bibliotek / 45,4%/
3. Rodziewiczówna M. - wszystkie tytuły - 9 bibliotek /40,9%/
4. Dumas A. - "Hrabia Monte Christo" - 8 bibliotek /36,3%/
5. Clavell J. - "Król szczurów" - 7 bibliotek /31,8%/
6. Flaszarowa-Muskat S. - wszystkie tytuły - 7 bibliotek / 31,8%/
7. Shaw I. - "Hotel św. Augustyna", "Pogoda dla bogaczy" - 6 bibliotek /27,2%/
8. Mc Lean A. - "Dzieła Nawarony" - 6 bibliotek /27,2%/
9. Heller J. - "Paragraf 22" - 5 bibliotek / 22,7%/
10. Nienacki Z. - "Pan Samochodzik i ..." - 5 bibliotek /22,7%/
11. Dołęga-Mostowicz T. - "Znachor" - 4 biblioteki/18,1%/
12. Forsyth F. - "Psy wojny", "Dzień Szakala" - 4 biblioteki /18,1%/
13. Jones J. - "Stąd do wieczności" - 4 biblioteki/18,1%/
14. Andrzejewski J. - "Miazga" - 3 biblioteki /13,6%/
15. Pauksta E. - "Amory spod..." - 3 biblioteki /13,6%/
16. Szlarski A. - cykl przygód Tomka Wilmowskiego - 3 biblioteki /13,6%/
17. Zukrowski W. - "Kamienne tablice", "Lotna" - 3 biblioteki /13,6%/.

Biblioteki wymieniają ogółem 96 tytułów książek, których brak najbardziej odczuwają czytelnicy. Wykaz zamieszczony powyżej nie ujmuje książek - które w ankietach zostały wymienione jeden lub dwa razy.

VI. Trudności w zakresie gromadzenia zbiorów. Współpraca z W B P.

W województwie opolskim dla 34 bibliotek gminnych oraz dla 5 bibliotek miast i gmin prowadzony jest zakup centralny, wraz z centralnym opracowaniem nabytków. Wszystkim ankietowanym bibliotekom odpowiada samodzielność w zakresie gromadzenia zbiorów i żadna z nich nie chciałaby przyłączyć się do centralnego zakupu prowadzonego przez WBP.

Jednak niektóre biblioteki /Byczyna, Brzeg, Gogolin, Kluczbork, Otmuchów oraz MBP Kędzierzyn-Koźle/ chciałyby otrzymywać część wydawnictw za pośrednictwem WBP. Najczęściej wymienia się książki przydatne do księgozbioru podręcznego, lektury oraz literaturę fachową. Swoje wypowiedzi biblioteki uzasadniają nieprzestrzeganiem przez księgarnie priorytetu zakupu oraz brakiem większej liczby tytułów w miejscowych księgarniach. Największe trudności, jakie biblioteki napotykają w procesie gromadzenia zbiorów to:

- brak funduszy na zakup książek - 11 bibliotek /50%/
 - brak odpowiednich wydawnictw - 7 bibliotek /31,8%/
 - brak wydzielonych pomieszczeń na potrzeby związane z gromadzeniem i opracowaniem zbiorów - 2 biblioteki /9%.
- Czternaście placówek bibliotecznych /63,6%/ nie wnoszą żadnych uwag pod adresem WBP w zakresie udzielania im pomocy w gromadzeniu i opracowywaniu zbiorów, 3 biblioteki /13,6%/ nie ustosunkowały się do zadanego pytania, natomiast 5 placówek /22,7%/ wnoszą następujące postulaty:

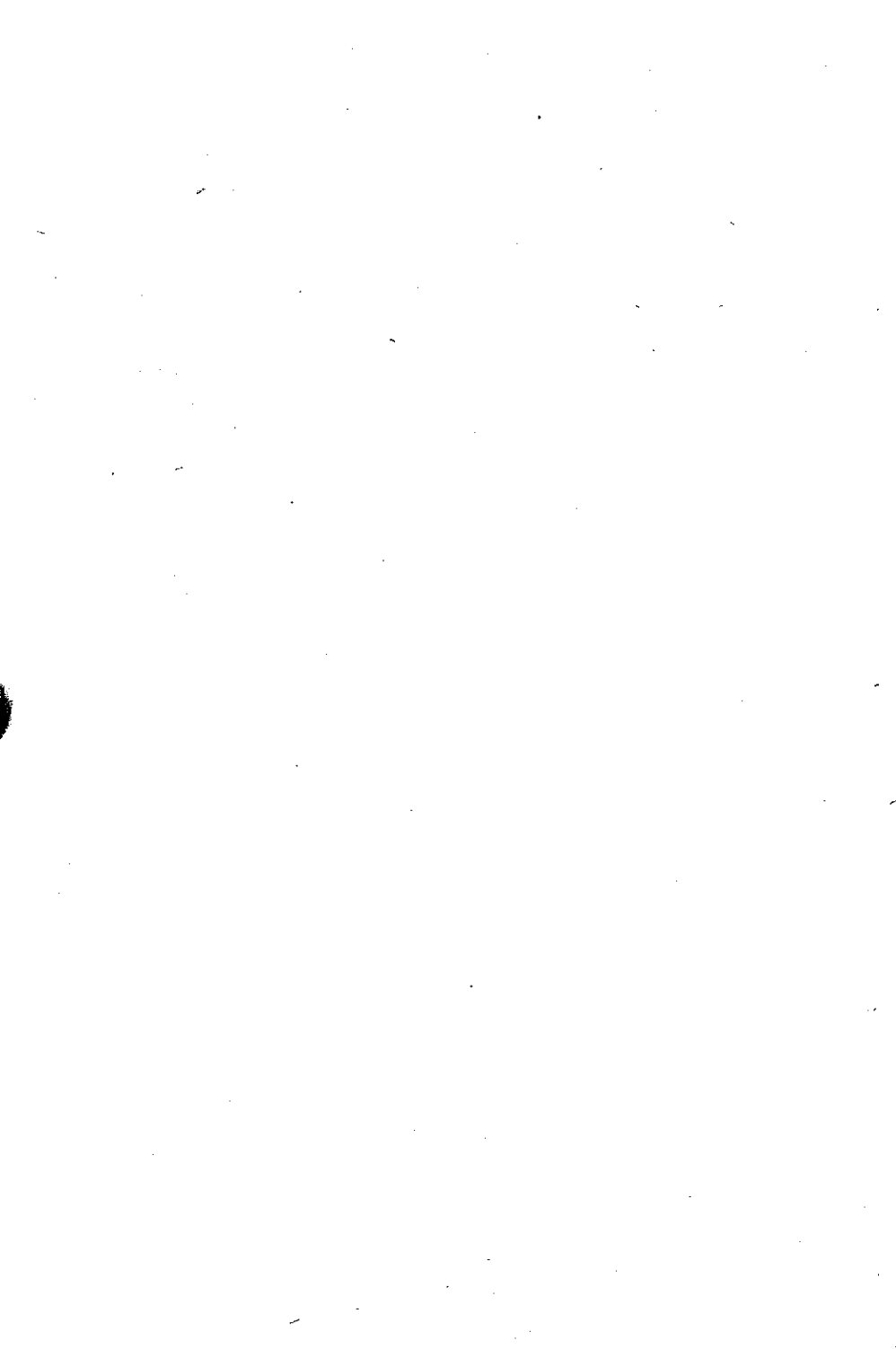
- MiGBP Kluczbork - "WBP powinna pomóc w zdobywaniu funduszy na książki; gdyby były pieniądze, nie byłoby problemów z zakupem".
- MiGBP Gogolię,
Nysa, Ozimek - "WBP przesyła zbyt mało kart z Biblioteki Narodowej oraz przychodzi one zbyt późno."
- MiGBP Otmuchów - "Biblioteka posiada zbyt skromny księgozbiór fachowy, WBP powinna dostarczać wszystkie książki z dziedziny bibliotekarstwa".

VII. Uwagi końcowe.

Mimo zebrania dość obszernego materiału, wyniki analizy ankiet zostały przedstawione z konieczności w sposób syntetyczny. W artykule skupiono się głównie na sprawach węzłowych, najbardziej istotnych dla procesu sprawnego pozyskiwania nowości wydawniczych.

Analiza ankiet wykazała, że samodzielne gromadzenie zbiorów w bibliotekach miast i gmin województwa opolskiego, przebiega nie zawsze w sposób oczekiwany. Cały szereg trudności będących poza zasięgiem bibliotek takich jak: brak funduszy, zachwiany rynek wydawniczy, słaba odpowiedź księgarstwa na zapotrzebowanie bibliotek, wpływa w sposób negatywny na właściwe uzupełnianie księgozbiorów. Z drugiej strony, kilka bibliotek wykazuje spore braki, szczególnie w warsztacie gromadzenia, co również nie sprzyja właściwemu pozyskiwaniu nowości wydawniczych /brak katalogów centralnych i dezyderatów czytelników, niewykorzystywanie "Zapowiedzi Wydawniczych" i innych informatorów o książkach itp./.

Wszystkie zauważone niedociągnięcia i braki związane z polityką gromadzenia, warsztatem gromadzenia, współpracą bibliotek z księgarstwem itp. znajdą odbicie w trakcie szkoleń prowadzonych przez W B P. Zostanie również sporządzona pomoc metodyczna dotycząca tworzenia i wykorzystania warsztatu gromadzenia zbiorów.

Zofia Smelster

Biblioteka Zakładowego Domu Kultury Huty
" Małapanew " w Ozimku

W pierwszych latach po wojnie załączkiem biblioteki Zakładowego Domu Kultury Huty " Małapanew " w Ozimku był skromny księgozbiór składający się z kilkudziesięciu woluminów ofiarowanych przez ówczesnych pracowników Huty, którzy przyjechali do Ozimka z różnych stron Polski, aby odbudować i uruchomić hutę.

Bibliotekę zlokalizowano w baraku na terenie huty i w ten sposób polska książka zdobyła obywatelstwo wśród hutniczej załogi.

W tym okresie obserwowano się ogromny głód książki, ponieważ bywało tak, że ludzie wypożyczali polską książkę po to, aby przyswoić sobie znajomość języka polskiego.

Z każdym rokiem księgozbiór biblioteki powiększał się o nowe pozycje z literatury pięknej, dziecięcej i młodzieżowej, ale robiło się coraz ciśniej w pomieszczeniu przeznaczonym na bibliotekę.

Dopiero w roku 1953 z chwilą wybudowania i oddania do użytku Zakładowego Domu Kultury w miejscu, gdzie w czasie wojny znajdował się obóz jeniecki /filia obozu w Łambinowicach/, przeniesiono bibliotekę z drewnianego baraku do nowych pomieszczeń w ZDK. Od tej chwili zaczyna się prężna działalność kulturalno-oświatowa Zakładowego Domu Kultury, a w tym i biblioteki.

Działalność biblioteki koncentruje się przede wszystkim na:

- starannym gromadzeniu księgozbioru i udostępnianiu go z uwzględnieniem potrzeb środowiska;
- pozyskiwaniu coraz większej liczby czytelników;
- rozwijaniu różnorodnych form pracy z czytelnikami;
- utworzeniu i rozwijaniu służby informacyjno-bibliograficznej, w tym również pomocy dla uczących się i uzupełniających wykształcenie.

Te wszystkie formy pracy można było rozwijać dzięki zrozumieniu i zainteresowaniu dyrekcji i Rady Zakładowej Huty, Zarządowi Głównemu ZZH oraz dobremu aktywowi społecznemu, działającemu przy bibliotece. Wojewódzka Biblioteka Publiczna służyła nam pomocą merytoryczną. Iluż to dyrektorów huty / przy dosyć częstych zmianach /, pedagogów, inteligencji i chłopo-robotników korzystało z usług biblioteki.

A oto kilka liczb świadczących o systematycznym rozwoju placówki:

	rok 1953	1967	1977	1987
liczba woluminów	4.920	16.590	29.783	33.124
liczba czytelników	346	1.076	2.568	1.491
liczba wypożyczeń	8.320	36.857	58.527	42.928
liczba punktów bibliotecznych	brak danych	5	7	2
liczba zorganizowanych imprez	" "	29	24	36
liczba tytułów czasopism	42	76	78	80
liczba załatwionych kwerend	-	-	597	325

Oprócz udostępniania księgozbioru biblioteka prowadziła takie formy pracy jak:

wystawy książek w holu ZDK i w gablocie bibliotecznej, konkursy rysunkowe dla dzieci, wyświetlanie przezroczy, pogadanki literackie dla radiowęzła huty, recenzje nowości, czytanie i opowiadanie bajek, konkursy czytelnicze, lekcje biblioteczne, wieczory bajek, gier i zabaw, spotkania autorskie; gościliśmy m.in. Wł. Broniewskiego, Z. Nałkowską, N. Rollęczek, M. Samozwaniec, J. Meissnera, B. Mrówczyńskiego, G. Morcinka, J. M. Gisgesa, E. Osmańczyka, W. Króla, W. Żukrowskiego, płk. S. Skalskiego i wszystkich opolskich literatów, którzy są naszymi częstymi gośćmi; wycieczki krajoznawcze dla aktywu czytelniczego i Rady Bibliotecznej / zwiedzano Kraków, Wieliczkę, Warszawę, Zakopane, Wrocław, Górę Św. Anny, koncerty w wykonaniu solistów Operetki Wrocławskiej i Filharmonii Opolskiej.

Nastał rok 1968 - decyzją Wydziału Kultury WRN w Opolu i w porozumieniu z dyrekcją Huty "Małapanew" biblioteka ZDK wchłania małą prężną bibliotekę miejską i otrzymuje miano biblioteki **é r o d o w i s k o w e j** - i do chwili obecnej spełnia tę rolę, ale już obok Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.

Wówczas powstał problem modernizacji pomieszczeń i nowocześniejszego wyposażenia. Po wielu trudach i usilnych staraniach, dzięki życzliwemu poparciu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, Zarządu Głównego Hutników - uzyskano zgodę i fundusze z ówczesnego Ministerstwa Hutnictwa Żelaza i Stali.

Przystąpiono do remontu i adaptacji nowych pomieszczeń. Prace trwały kilka miesięcy. W grudniu 1969 roku nastąpiło otwarcie wówczas jednej z najnowocześniejszych bibliotek związkowych z dwiema wypożyczalniami i czytelniami - dla dorosłych i dla dzieci, o ciekawym i estetycznym wystroju.

Wprowadzono wolny dostęp do półek, co ułatwiło

czytelnikowi odnalezienie właściwej książki. Zwiększyła się rotacja książek i czytelników.

Dziś po dwudziestu latach należałoby znowu pomyśleć o modernizacji ponieważ jest w powiesszczeniach bibliotek coraz ciasniej, pomimo przeprowadzanych okresowo selekcji księgozbioru. Niestety czasy się zmieniły i to, co było osiągalne dwadzieścia lat temu, dziś jest nieosiągalne.

Przez te wszystkie lata biblioteka opierała swą działalność na współpracy ze środowiskiem ozijskim, radą biblioteczną, gronem pedagogicznym szkół, organizacjami społecznymi, redakcją "Głosu Odlewnika", radiowcem zakładowym i miejską księgarnią. Osiągane przez bibliotekę efekty są również zasługą pracowników, którzy jako pierwsi rozpoczęli pracę upowszechniającą książkę w pierwszych latach po wojnie, tych, którzy po nich przejmowali zaszczytne dzieło krzewienia kultury polskiej i tych, którzy aktualnie to żmudne dzieło kontynuują. A pracownikami tymi byli i są: R. Waleczek, A. Kościelniak, H. Mirko-wicz, M. Gęsior, G. Waleczek, H. Osowska, G. Berwid, F. Wielinska, M. Finik, M. Tomczyńska, P. Matuszek, Z. Smalster, E. Wichary, A. Duźniak.

Barbara Matusiewicz

Uzupełnianie i porządkowanie katalogów bibliotecznych

Do podstawowych zadań współczesnej biblioteki obok gromadzenia zbiorów i ich udostępniania należy informacja o zbiorach własnych i innych bibliotek. Każdy bibliotekarz jest zobowiązany pomóc czytelnikowi w dotarciu do poszukiwanych źródeł i w odpowiednim ich wykorzystaniu. Sprawność służby informacyjnej zależy przede wszystkim od przygotowania bibliotekarza do jej pełnienia oraz od dobrze zorganizowanego warsztatu, który ułatwia poszukiwanie potrzebnych informacji.

Podstawowym elementem tego warsztatu są katalogi biblioteczne. Niestety często brak jest w placówkach bibliotecznych pełnych, aktualnych i prawidłowo prowadzonych katalogów.

Stan taki ma wiele przyczyn: częste zmiany personelu, brak przygotowania zawodowego bibliotekarzy lub brak czasu na systematyczne opracowanie nowości i równoczesne uzupełnianie zaległości z lat ubiegłych, a niewątpliwie także lekceważenie przez samych bibliotekarzy funkcji informacyjnej katalogów.

Zdarza się również, że katalogi są uzupełniane na bieżąco, ale nie usuwa się z nich kart książek, które już zostały wycofane z księgozbioru, czyli nie przeprowadza się modyfikacji katalogów.

Katalog nieaktualny, prowadzony nieprawidłowo, przestaje spełniać swoją podstawową funkcję przewodnika po bibliotece i nie tylko nie informuje o zawartości

księgozbioru, lecz przeciwnie - wprowadza w błąd zarówno czytelnika jak i bibliotekarza.

W jaki więc sposób zorganizować prace nad porządkowaniem i uzupełnianiem katalogów bibliotecznych ?

Korzystając z własnych doświadczeń i obserwacji proponuję następujący tok prac:

Pierwszą czynnością jeszcze przed rozpoczęciem prac nad porządkowaniem katalogów jest przeprowadzenie wnikliwej selekcji księgozbioru. Unikniemy wtedy niepotrzebnego opracowania książek, które nie powinny znajdować się w bibliotece.

Następnie ustalamy, jaki jest stan opracowania katalogów i w zależności od stwierdzonej sytuacji, planujemy dalszy tok prac.

W przypadku gdy katalogi wymagają uzupełnienia i melioracji koniecznie przeprowadzamy ich kontrolę w celu stwierdzenia jakich pozycji one nie uwzględniają i jakie należy z nich wycofać.

Kontrolę katalogów przeprowadzamy przy pomocy arkuszy służących do skonstruowania / Pu-B-161 /.

Tok prac przy kontroli katalogu alfabetycznego jest następujący:

Przygotowujemy arkusze kontrolne / numerujemy arkusze, umieszczamy na nich napis "Kontrola katalogów bibliotecznych"/.

Następnie oznaczamy na arkuszach / /kreską ukośną kolorem czarnym / numery ubytków. Ubytki wykreślamy na podstawie ksiąg inwentarzowych lub ksiąg ubytków i protokołów ubytków. Czynnością następną jest sprawdzenie katalogu alfabetycznego - bierzemy po kolei skrzynki katalogowe i na arkuszach skreślamy / /np. kolorem czerwonym/ numery inwentarzowe książek zamieszczone na kolejnych kartach katalogu. Gdy trafimy na kartę z numerem oznaczonym jako ubytek, to po uprzednim sprawdzeniu w inwentarzu usuwamy ją z katalogu.

Po naniesieniu na arkusze kontrolne wszystkich numerów inwentarzowych księzek ujętych w katalogu przystępujemy do uzupełnienia katalogu.

Książki nie opracowane wyłączamy partiami z regałów i katalogujemy w dwóch egzemplarzach tj. po jednej karcie do katalogu alfabetycznego i rzeczowego. Numery inwentarzowe nowo opracowanych księzek też wykreślamy na arkuszach. Wszystkie nowo zakupione i katalogowane na bieżąco książki również oznaczamy na arkuszach, aż do zakończenia prac nad porządkowaniem i uzupełnianiem katalogów. Na koniec sprawdzamy układ kart w katalogu i włączamy do pisane karty katalogowe. W miarę potrzeby dodajemy nowe rozdzielacze literowe oraz nowe napisy informacyjne na szufladkach.

Po uzupełnieniu i uporządkowaniu katalogu alfabetycznego przystępujemy do kontroli i uzupełnienia katalogu rzeczowego.

Tok prac jest następujący:

Pierwszą czynnością jest włączenie w odpowiednie działy i poddziały kart katalogowych opracowanych księzek /drugi egzemplarz karty sporządzonej podczas uzupełniania katalogu alfabetycznego/ Następnie przystępujemy do sprawdzenia katalogu - podobnie jak przy kontroli katalogu alfabetycznego bierzemy po kolei skrzynki katalogowe i skreślamy / np. kolorem niebieskim / na arkuszach wszystkie numery inwentarzowe księzek zamieszczonych na kolejnych kartach katalogu rzeczowego. Gdy trafimy na kartę z numerem oznaczonym jako ubytek, to po uprzednim sprawdzeniu w księdze inwentarzowej usuwamy ją z katalogu.

Przy przydziale wielokrotnym książki jej numer na arkuszu będzie skreślony tyle razy w ilu działach karta powinna się znaleźć np. karta katalogowa książki poświęconej życiu i twórczości Karola Szymanowskiego powinna znajdować się w dwóch działach: muzyka 78 i biografie 929.

dlatego też jej numer na arkuszu kontrolnym powinien być przekreślony dwa razy.

Po sprawdzeniu katalogu rzeczowego przystępujemy do jego uzupełniania tzn. dopisujemy brakujące jeszcze karty katalogowe / także i przy przydziale wielokrotnym / - przepisując je z katalogu alfabetycznego i od razu włączamy je do katalogu rzeczowego. Ich numery inwentarzowe oznaczamy na arkuszach.

Na koniec sprawdzamy poprawność układu działów i poddziałów oraz układu kart w poszczególnych działach i poddziałach. Tworzymy w miarę potrzeby nowe działy, dopisujemy brakujące rozdzielacze i sporządzamy napisy informacyjne na szufladkach.

Posiadając w bibliotece aktualne, uporządkowane katalogi ogólne / alfabetyczny i rzeczowy / możemy w oparciu o nie tworzyć katalogi pomocnicze.

Fotografowanie

/wybór książek/

1. Barchacz Włodzimierz
Fotoamator reporter.- Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1987.-40s.
Fotoamator zostaje wprowadzony w świat fotografii reportażowej. W książce podano podstawowe wskazówki dotyczące techniki fotografowania, omówiono sprzęt i niezbędne wyposażenie fotoreportera.
2. Burzyński Roman
Zacznem dobrze fotografować.- Warszawa: Wydawca Artystyczna i Filmowa, 1976.- 306 s.
Autor jest wrogiem "bezmównego pstrykania" i sojusznikiem fotoamatora myślącego, "wkładającego w fotografię i rozum, i serce". Zachęca hobbystów, szczególnie młodzież do organizowania własnych klubów fotograficznych.
3. Iliński Mikołaj, Kreyser Ryszard
Podstawy fotografii.- Warszawa: Wydawca Naukowo-Techniczne, 1981.- 240 s.
Czytelnik znajdzie tu definicję pojęć z techniki fotograficznej, optyki, wykaz sprzętu oraz dane dotyczące materiałów fotograficznych i ich obróbki.

4. Kreyser Ryszard

Fotografujemy, Warszawa: Wydaw-a Arystyczne i Filmowe, 1975-243 s.

Przedstawiono tu metody fotografowania i wywoływania zdjęć, a także podstawowe informacje o fotografii barwnej.

5. Latoś Henryk

500 zagadek fotograficznych.- Warszawa: Wiedza Powszechna, 1986- 232 s.

Książka obejmuje zagadki z historii i sztuki fotograficznej z dziedziny optyki, fotochemii; ukazuje pionierów przemysłu fotograficznego, wybitnych artystów fotografików.

6. Latoś Henryk

1000 słów o fotografii.- Warszawa: Wydaw.Min.Obrony Narodowej, 1982.- 356 s.

Słownik zawiera terminy fachowe, dane biograficzne wybitnych fotografików, konstruktorów i wynalazców z dziedziny fotografii.

7. Magala Sławomir

Fotografia w kulturze współczesnej.- Warszawa: Centr. Ośr.Metod.Upowsz.Kultury, 1982.- 195 s.

Autor omawia społeczną rolę fotografii, praktyczne zastosowanie jej w reklamie. Próbuje ukazać fotografię na tle współczesnych tendencji w sztukach plastycznych.

8. Nelken Marek, Wójcik Paweł

Fotografuję sport.- Warszawa: Wydaw-a Naukowo-Techniczne, 1987.- 43 s.

Autorzy oceniają przydatność różnego rodzaju sprzętu i osprzętu fotograficznego oraz dostępnych na naszym rynku materiałów światłoczułych. Dają wiele konkretnych rad i wskazówek dotyczących fotografowania poszczególnych dyscyplin sportowych.

9. Niemirow Edward

Twój warsztat fotograficzny, czyli o budowie sprzętu fotograficznego. - Warszawa: Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe, 1980. - 174 s.

Poradnik dla fotoamatorów i fotografików zapoznający z budową sprzętu fotograficznego i możliwościami samodzielnego ich skonstruowania.

10. Pękosławski Zbigniew

Pracownia fotoamatora. - Warszawa: Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe, 1981. - 262 s.

W książce zostały omówione najważniejsze zagadnienia dotyczące stworzenia własnej pracowni fotograficznej w zwykłych warunkach mieszkaniowych.

11. Réaingu Roger

Fotografia barwna. - Warszawa: Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, 1976. - 83 s.

Zostały tu przedstawione najważniejsze problemy techniczne fotografii barwnej. Książka zawiera wskazówki, które pomogą bardziej doświadczonemu fotografowi amatorowi uzyskać zdjęcia wysokiej jakości - o barwach zgodnych z zamierzeniem.

12. Voellnagel Andrzej

Kaprysy koloru w fotografii. - Warszawa: Wydawnictwo

Artystyczne i Filmowe, 1984, 192 s.
Książka przeznaczona dla amatorów fotografii barwnej.
Autor opisuje potrzebne narzędzia i materiały, omawia
obróbkę techniczną i chemiczną.

Wykaz lektur dodatkowych na rok szkolny 1987/88 do przedmiotów uzupełniających wprowadzanych w szkołach średnich i zawodowych.

W nr 2 "Pomagamy sobie w pracy" z 1987 roku został podany zestaw lektur do przedmiotów uzupełniających wprowadzanych do nauki w szkołach średnich i zawodowych w roku szkolnym 1986/87. Na rok szkolny 1987/88 przewidziano znacznie poszerzony kanon lektur. Ogółem do 9 przedmiotów przybyło 160 pozycji. Najwięcej lektur przybyło do następujących przedmiotów: wiedza o prawie /40 tytułów/, religioznawstwo /39 tytułów/, propedeutyka wiedzy ekonomicznej /30 tytułów/. Najmniej lektur przybyło do przedmiotów: problemy współczesnej cywilizacji /1 tytuł/, elementy informatyki /2 tytuły/, wybrane zagadnienia z pedagogiki i psychologii /4 tytuły/, propedeutyka filozofii /13 tytułów/, ochrona i kształtowanie środowiska /15 tytułów/, informacja naukowa z elementami naukoznawstwa /16 tytułów/. Dla dwóch przedmiotów tj. ochrony i kształtowania środowiska oraz informacji naukowej z elementami naukoznawstwa jako lekturę przewidziano również czasopisma fachowe.

Układ poniższego wykazu jest taki sam jak w wykazie podanym w nr 2 "Pomagamy sobie w pracy" z 1987 roku.

I. PROPEDEUTYKA FILOZOFII

Lektura pomocnicza dla ucznia

1. Jankowski H.: Wybór moralny. W-wa 1965

2/ Malewski A.: ABC porządnego myślenia.W-wa 1958

Lektura pomocnicza dla nauczyciela

- 1/ Filozofia współczesna.Red. Z.Kuderowicz.W-wa 1983
- 2/ Kopaliński W.: Słownik mitów i tradycji kultury.W-wa 1985
- 3/ Kuderowicz Z.: Filozofia dziejów.W-wa 1983
- 4/ Legowicz J.: Zarys historii filozofii.Elementy dokończenia. W-wa 1983
- 5/ Legowicz J.: Życie dla życia.W-wa 1984
- 6/ Mała encyklopedia logiki. Wrocław 1970
- 7/ Marciszewski W.: Rola dyskusji w nauczaniu i wychowaniu. W-wa 1976
- 8/ Rudziański J.: O dobrym wychowaniu i kształceniu.Kryteria moralne i prakseologiczne. W-wa 1985
- 9/ Słownik filozofii marksistowskiej. W-wa 1986
- 10/ Suchodolski B.: Kim jest człowiek.W-wa 1985
- 11/ Szewarski Z.: Zarys moralności socjalistycznej.W-wa 1981

II. RELIGIOZNAWSTWO

Lektura pomocnicza dla ucznia

- 1/ Bielawski J.: Islam. W-wa 1980
- 2/ Bogowie o kulturach świata.W-wa 1986
- 3/ Frazer J.G.: Złota gałąź. W-wa 1980
- 4/ Gieysztor A.: Mitologia Słowian. W-wa 1986
- 5/ Keller J.: Prasłowianie.W-wa 1982
- 6/ Kosidowski Z.: Gdy słońce było bogiem.W-wa 1977
- 7/ Major M.: Buddyzm. W-wa 1980
- 8/ Markiewicz S.: Protestantyzm.W-wa 1986
- 9/ Tokarczyk A.: Trzydzieści wyznań.W-wa 1971
- 10/ Kowalski W.J.: Reformatorzy chrześcijaństwa.W-wa 1970

Lektura pomocnicza dla nauczycieli

- 1/ Anisimow A.: Wierzenia ludów Północy.W-wa 1971

- 2/ Bielski J.: Islam. W-wa 1980
- 3/ Bogowie w kulturach świata. W-wa 1986
- 4/ Eliade M.: Traktat o historii religii. W-wa 1966
- 5/ Filozofia i myśl społeczna Jana Pawła II. W-wa 1983
- 6/ Frazer J.G.: Złota gałąź. W-wa 1978
- 7/ Gieysztor A.: Mitologia Słowian. W-wa 1986
- 8/ Godłowski J.F.: Kontrowersje wokół światopoglądu.
W-wa 1980
- 9/ Jedynak S.: Bogowie, władcy i zwykli ludzie. W-wa 1985
- 10/ Kąkol K.: Kościół w PRL. Elementy ewolucji doktryny.
W-wa 1985
- 11/ Keller J.: Prawosławie. W-wa 1982
- 12/ Kosidowski Z.: Gdy słońce było bogiem. W-wa 1986
- 13/ Major N.: Buddyzm. W-wa 1980
- 14/ Markiewicz S.: Ideologiczne i polityczne treści
teologii wyzwolenia. W-wa 1985
- 15/ Markiewicz S.: Protestantyzm. W-wa 1982
- 16/ Martino E.: Ziemia zgrzyoty. Przyczynek do historii
życia religijnego południowych Włoch. W-wa 1971
- 17/ Robertson A.: Pochodzenie chrześcijaństwa. W-wa 1960
- 18/ Szayd S.: Psychologia religii. W-wa 1986
- 19/ Swienko H.: Religie i religie. W-wa / w przygotowaniu/.
- 20/ Tomalski D.: Filozofia człowieka Jana Pawła II.
W-wa 1986
- 21/ Tazbir J.: Historia Kościoła Katolickiego w Polsce
/1460-1795/. W-wa 1976
- 22/ Tokariew S.: Pierwotne formy religii i ich rozwój.
W-wa 1969
- 23/ Tokarczyk A.: Trzydzieści wyznań. W-wa 1971
- 24/ Tokarczyk A.: Protestantyzm. W-wa / w przygotowaniu/.
- 25/ Wasiliew L.: Zarys historii religii Wschodu. W-wa
1971
- 26/ Weher M.: Szkice z socjologii religii. W-wa 1971

- 27/ Wierusz-Kowalski J.: Chrześcijaństwo średniowieczne
XI-XV wiek. W-wa 1985
- 28/ Wierusz-Kowalski J.: Poczet papieży. W-wa 1985
- 29/ Wierusz-Kowalski J.: Reformatorzy chrześcijaństwa.
W-wa / w przygotowaniu/.

III. PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ CYWILIZACJI

Lektura pomocnicza dla ucznia i nauczyciela

- 1/ Krzemień S.: Zagadnienia współczesnej kultury. W-wa
1968

IV. WIEDZA O PRAWIE

Lektura pomocnicza dla ucznia

- 1/ Bładowski B., Gola A.: Alimenty. W-wa 1986
- 2/ Bładowski B., Gola A.: Posiadanie i jego ochrona.
W-wa 1987
- 3/ Bładowski B., Gola A.: Pożyczka, kredyt, użyczenie.
W-wa 1985
- 4/ Bładowski B., Gola A.: Szkoda i odszkodowanie. W-wa
1984
- 5/ Borkowski J.: Moja sprawa w urzędzie. W-wa 1986
- 6/ Bujko O.: Ochrona obywatela w Kodeksie postępowania
administracyjnego. W-wa 1984
- 7/ Czachórski W.: Prawo zobowiązań w zarysie. W-wa 1970
- 8/ Dmowski S.: Spadki. W-wa 1984
- 9/ Gola A.: Prawo lokalowe na codzień. W-wa 1986
- 10/ Grześkowiak S.: Nieletni przed sądem. W-wa 1986
- 11/ Hofmański F.: Obywatel przed organami ścigania. W-wa
1986
- 12/ Lubelski M.: Droga do przestępstwa. W-wa 1985
- 13/ Madeyska J.: Uprawnienia kobiety pracującej. W-wa
1986

- 14/ Mała encyklopedia prawa. W-wa 1980
- 15/ Podstawy wiedzy o prawie.Red. W.Sokolewicz.W-wa 1985
- 16/ Smoktunowicz Z.: Encyklopedia obywatela PRL:status administracyjno-prawny.W-wa 1986
- 17/ Wróblewski A.N.: Obywatel-administracja-sąd administracyjny.W-wa 1986

Lektura pomocnicza dla nauczyciela

- 1/ Bujko O.: Ochrona obywatela w Kodeksie postępowania administracyjnego.W-wa 1984
- 2/ Deleka M., Luty J.: Ubezpieczenia społeczne rolników indywidualnych.W-wa 1986
- 3/ Ehrlich S.: Wstęp do nauki o państwie i prawie.W-wa 1979
- 4/ Gaberle A.: Najślabsze ogniwo /człowiek,jako źródło zagrożenia w ruchu drogowym /. W-wa 1986
- 5/ Gaberle A.: Wypadki drogowe- aspekty kryminologiczne. W-wa 1976
- 6/ Góralczyk W.: Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie. W-wa 1983
- 7/ Grzeszyk G., Sławik K.:Przestępczość a kryminalistyka. W-wa 1985
- 8/ Janeczko Z.: Majątek małżonków.W-wa 1984
- 9/ Jarosz Z., Zawadzki S.: Prawo konstytucyjne.W-wa 1980
- 10/ Jastrzębski L., Lang J., Służewski J.: Polskie prawo administracyjne.W-wa 1985
- 11/ Jaśkiewicz W., Jackowiak Cz., Piotrowski W.: Prawo pracy w zarysie.W-wa 1985
- 12/ Kowalski J.: Wstęp do nauki o państwie i prawie. W-wa 1971
- 13/ Kruszewski J.: Zatrudnienie absolwentów.W-wa 1986
- 14/ Lang W.,Wróblewski J., Zawadzki S.: Teoria państwa i prawa. W-wa 1970

- 15/ Lis E.: Świadczenia związane z urodzeniem i wychowaniem dziecka. W-wa 1986
- 16/ Mała encyklopedia prawa. W-wa 1980
- 17/ Podstawy wiedzy o prawie. Red. W. Sokolewicz. W-wa 1985
- 18/ Prawo prasowe. W-wa 1986
- 19/ Smoktunowicz Z.: Encyklopedia obywatela PRL-status administracyjno - prawny. W-wa 1986.
- 20/ Urzędnik państwowy - Ustawa o pracownikach urzędów państwowych oraz ekwy wykonawcze. W-wa 1985
- 21/ Weralski M.: Finanse publiczne i prawo finansowe. W-wa 1984
- 22/ Wiszniewski J.: Elementy prawa. W-wa 1976
- 23/ Zimoch S.: Prawa i obowiązki osoby pokrzywdzonej przestępstwem. W-wa 1986

V. PROPEDEUTYKA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Lektura pomocnicza dla ucznia

- 1/ Baka W.: Czas reformy. Wybór tekstów. W-wa 1986
- 2/ Encyklopedia ekonomiczna. W-wa 1987
- 3/ Raport o stanie świata. Red. L. Brown. W-wa 1987

Lektura pomocnicza dla nauczyciela

- 1/ Baka W.: Czas reformy. Wybór tekstów. W-wa 1986
- 2/ Baka W.: Polska reforma gospodarcza. W-wa 1982
- 3/ Bartoszewicz T.: Konfrontacja czy współpraca. W-wa 1982
- 4/ Bekker K.: Kształcenie ekonomiczne uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Książka pomocnicza dla nauczycieli. W-wa 1986
- 5/ Beksiak J.: Społeczność gospodarująca. W-wa 1976
- 6/ Blik Z., Stęplewski M.: Podstawy racjonalnego gospodarowania. W-wa 1981

- 7/ Błaszczuk B.: Od współzrządzenia do samorządności. Formy uczestnictwa pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwem. W-wa 1984
- 8/ Domańska E.: Kapitalizm menadżerski. W-wa 1986
- 9/ Ekonomia polityczna. Red. J. Lawandowski, W. Szyber. W-wa 1987
- 10/ Encyklopedia ekonomiczna. W-wa 1987
- 11/ Encyklopedia organizacji i zarządzania. W-wa 1981
- 12/ Gliński B.: Zarządzanie w gospodarce socjalistycznej. W-wa 1985
- 13/ Gliszczyński B.: Zarządzanie w gospodarce socjalistycznej. W-wa 1985
- 14/ Komisja Reformy Gospodarczej: O spożyciu, dochodach i równowadze rynkowej. W-wa 1986
- 15/ Konsultacyjna Rada Gospodarcza. O sposobie funkcjonowania gospodarki PRL. W-wa 1985
- 16/ Kudliński R., Siwiński W.: Szkice o gospodarce światowej. W-wa 1985
- 17/ Łukaszewicz A.: Społeczne aspekty gospodarowania. W-wa 1984
- 18/ Melich A.: Podstawy teorii gospodarowania. W-wa 1985
- 19/ Morecka Z.: Społeczne aspekty gospodarowania. W-wa 1981
- 20/ Nasiłowski M.: Socjalistyczny system gospodarowania w Polsce. W-wa 1986
- 21/ Ostrowski M., Sedowski Z.: Wyzwania rozwojowe. W-wa 1978
- 22/ Pajestka J.: Kształtowanie procesu rozwoju. Racjonalność i manowce polityki. W-wa 1983
- 23/ Proces wdrażania reformy gospodarczej. Racjonalność i manowce polityki. Red. K. Wojciechowska, J. Lipiński. W-wa 1986
- 24/ Raport o stanie świata. Red. L. Brown. W-wa 1986

- 25/ Sadowski Z.: Reforma z bliska. Wybór tekstów. W-wa 1983
- 26/ Stypułkowski C.: Samodzielne i samorządne przedsiębiorstwo. W-wa 1986
- 27/ Winiarski B.: System planowania gospodarki. W-wa 1985

VI. WYBRANE ZAGADNIENIA Z PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Lektura pomocnicza dla ucznia i nauczyciela

Pedagogika

- 1/ Dudzikowa M.: O trudnej sztuce tworzenia samego siebie. W-wa 1983
- 2/ Rudniański J.: O dobrym wychowaniu i kształceniu. W-wa 1985
- 3/ Wesołowska E.A.: Ojczyzna, pokój, świat - w opiniach polskiej młodzieży. Wrocław 1987

Psychologia

- 1/ Łubnicki N.: Nauka poprawnego myślenia. W-wa 1963
- ## VII. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Lektura pomocnicza dla ucznia

- 1/ Barkowski T.: Kształtowanie i ochrona środowiska. W-wa 1979
- 2/ Grabowski A.: Spacerkiem po Oikosie. W-wa 1985
- 3/ Jastrzębski S.: Nowy wzorzec cywilizacji - ochrona środowiska. W-wa 1981
- 4/ Kozłowski S.: Przyrodnicze uwarunkowanie gospodarki przestrzennej Polski. Wrocław 1983
- 5/ Myczkowski S.: Człowiek, przyroda, cywilizacja. W-wa 1976
- 6/ Szczęsny T.: Ochrona przyrody i krajobrazu. W-wa 1982

Lektura pomocnicza dla nauczyciela

- 1/ Brzeziński S.: Ochrona prawna naturalnego środowiska człowieka. W-wa 1975.
- 2/ Czyżewski A.: Ochrona środowiska - rachunek strat i korzyści społecznych. W-wa 1981
- 3/ Jagusiewicz A.: Powietrze-człowiek-środowisko. W-wa 1981
- 4/ Kozłowski A.: Przyrodnicze uwarunkowania gospodarki przestrzennej Polski. Wrocław 1983
- 5/ Odum E.P.: Ekologia. W-wa 1984
- 6/ Olszewski T.: Człowiek i jego środowisko. W-wa 1971
- 7/ Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego. Warszawa-Kraków 1978
- 8/ Siuta J.: Ochrona ziemi. W-wa 1981
- 9/ Ziemiński S.: Ochrona gleb przed erozją. W-wa 1979

Czasopisma

- 1/ "Problemy"
- 2/ "Geografia w szkole"
- 3/ "Chemia w szkole"

VIII. ELEMENTY INFORMATYKI

Lektura pomocnicza dla ucznia

- 1/ Czyżo E., Zawadowski W.: Pierwsze kontakty z mikrokomputerem ZX Spectrum. W-wa 1986
- 2/ Kuryłowicz K.: Przewodnik po ZX Spectrum. W-wa 1986

IX. INFORMACJA NAUKOWA Z ELEMENTAMI
NAUKOZNAWSTWALektura pomocnicza dla ucznia i nauczyciela

- 1/ Czytelnictwo-bibliotekoznawstwo-informacja naukowa. Przewodnik. Red. J. Szocki. W-wa 1982

- 2/ Dembowska M.: Dokumentacja i informacja naukowa. Zarys problematyki i kierunki rozwoju.W-wa 1965
- 3/ Głombiowski K.: Książka w procesie komunikacji społecznej.Wrocław 1980
- 4/ Górecki T.: Informacja naukowa, techniczna i ekonomiczna.Wybrane problemy.Wrocław 1979
- 5/ Iłowiecki M.: Dzieje nauki polskiej.W-wa 1981
- 6/ Kulikowski J.L. Zarys koncepcji systemu informacji naukowej i organizacyjnej. SINTO.W-wa 1976
- 7/ Poradnik metodyczny. Zestaw pomocy dydaktycznych do nauczania przedmiotu "Podstawy informacji naukowej". Cz.II.oprac.: K.Pawalczuk-Kuberska, A.Downar-Zapolska.W-wa 1984
- 8/ Price Derek de Sola: Wązłowe problemy nauki.W-wa 1965
- 9/ Sitarz A., Zasadowa H.: Specjalistyczne wydawnictwa informacyjne.W-wa 1973
- 10/ Sosnowska K.: Pomoc do nauczania przedmiotu "Opracowanie dokumentacyjne źródeł informacji".Ćwiczenia. Sprawdziany. W-wa 1980
- 11/ Suchodolski B.: Nauka a świadomość społeczna.Wrocław 1979
- 12/ Teoria i praktyka upowszechniania wiedzy.Red.W. Okoń.W-wa 1979
- 13/ Tittenbrun K.: Polskie piśmiennictwo terminologiczne z zakresu informacji naukowej i dziedzin pokrewnych. Bibliografia odnotowana 1945-1978.W-wa 1981
- 14/ Upowszechnianie nauki.Red.:T. Cieślak,J.Kubin. Wrocław 1971
- 15/ Zasadowa H.: Wybrane zagadnienia bibliotekarstwa-działalność informacyjna bibliotek.W-wa 1985
- 16/ Zasadowa H.: Wydawnictwa informacyjne.Cz.I.Problematyka ogólna. W-wa 1986

Czasopisma

- 1/ "Aktualne Problemy Informacji i Dokumentacji"
- 2/ "Bibliotekarz"
- 3/ "Poradnik Bibliotekarza"
- 4/ "Przegląd Biblioteczny"
- 5/ "Zagadnienie Informacji Naukowej"

/ Opracował: Piotr POLUS /

Marie Kalczyńska

Wydawnictwa Instytutu Śląskiego w Opolu.
Sylwetka pisarza i naukowca - Zbyszka Bednorza.

Miniony rok obfitował w ważne rocznice obchodzone przez całe naukowo-kulturalne środowisko Opola. Do najuroczyściej świętowanej należał jubileusz 75-lecia urodzin i 50-lecia pracy twórczej doc. dr Zbyszka Bednorza, pisarza, poety, publicysty, społecznika, badacza życia kulturalnego i naukowca. Człowieka wielkiej pracy, który pozostaje zawsze wierny Ojczyźnie i przywiązaniu do Śląska. " Życie ojczyznę coś innego znaczy, jak miłować ją ponad siebie samego " - mówi Z. Bednorz.

Dla nas bibliotekarzy, kształtujących niejednokrotnie charaktery młodych pokoleń ziemi śląskiej właśnie teraz potrzebne są wzory do naśladowania. Wzory postaw ludzi, którzy nie zawiedli, pozostali wierni swoim przekonaniom i ideałom. Spróbujmy zastanowić się nad tym i odnaleźć na półkach swojej biblioteki książki, które wyszły spod pióra Z. Bednorza. Może uda się zorganizować małą wystawkę, wieczór poezji Bednorza, czy nawet spotkanie z nim samym.

Dla ułatwienia i przypomnienia podam teraz kilka faktów z życia Z. Bednorza, skupiając się głównie na jego pracy w Instytucie Śląskim w Opolu.

W początkowych latach pracy w Instytucie Śląskim /1961/ Z. Bednorz zatrudniony był na stanowisku archiwisty naukowego w bibliotece instytutowej. Zainteresował się wówczas literaturą ludową Opolszczyzny. Przeprowadził badania nad tekstami współczesnych twórców

ludowych, dokonał ich rejestracji i opracował bogatą bibliografię. W rezultacie czego w 1966 r. wydawnictwo Instytutu otrzymało esej o współczesnym piśmiennictwie ludowym na Opolezczyźnie pt. "Urok mowy wyzwolonej". Materiał badawczy tej publikacji dał podstawę do pracy doktorskiej, obronionej w 1965 roku na Uniwersytecie Wrocławskim.

Od 1967 roku Z. Bednorz pracował na stanowisku kierownika grupy problemowej historii kultury w pracowni języka polskiego, folkloru i kultury. Rok 1973 przyniósł mu stanowisko kierownika w Zakładzie Kultury Współczesnej i stopień docenta.

W czasie pracy naukowej Z. Bednorz przeprowadził kwerendę prasową w czasopiśmiennictwie śląskim, skupiającą się nad zagadnieniami książki i czytelnictwa polskiego na Śląsku w czasie niewoli narodowej. Na podstawie tych materiałów w 1971 r. ukazała się wielce pożyteczna publikacja pt. "Nad rocznikami dawnych gazet Śląskich : Jest to jak to tej pory jedyna praca dokumentująca w tak przystępnej formie zjawiska z życia literacko-kulturalnego przełomu wieku.

Czytelnik interesujący się problematyką dawnej książki polskiej, księgarstwa, bibliotekarstwa powinien koniecznie sięgnąć po tę pracę. Pozwolę sobie zacytować fragment tej pracy, mówiący o pracy bibliotekarzy polskich w czasach niewoli narodowej: " W związku z/.../ książkami zakazanymi mieli bibliotekarze sporo kłopotów. Natychmiast po otrzymaniu informacji o wyroku skazującym książkę bibliotekarz winien był daną pozycję wycofać i ją zniszczyć, w innym wypadku narażał się na karę. Wiemy jednakże,/.../, że były też tam / w bibliotece / książki zakazane, które trzeba było osobno trzymać. Otóż tego właśnie bała się władza, podejrzewając, że pomimo zakazów w bibliotekach ludowych owe groźne prohibita się

nie tylko przechowywane, lecz i rozprowadzane wśród czytelników”.

Nie były to łatwe czasy dla popularyzacji literatury polskiej, a jednak ludzie garnęli się do książki, prasy, organizowane były liczne wieczorki teatralne i poetyckie, w czytelniach i bibliotekach ludowych skupiało się życie narodowe. Nie zapominajmy o ludziach, którzy pielęgnowali język ojczysty i często z narażeniem życia udostępniali polskie książki. Do takich pamiętających należy dzisiaj Z. Bednorz, który w całym swoim piśmarstwie zawsze podkreślał, iż nadrzędną wartością jest dobro człowieka i jemu należy podporządkować wszelką działalność.

W czasie pracowitych lat w Instytucie Śląskim Z. Bednorz wydał jeszcze kilka pozycji zwartych, do których m.in. należy szkic - "Słowo w stronę rzeki" - przemyslenia autora o rzece Odrze, "Dyszlem i parą" - zbiór reportaży z dziejów polskiej literatury podróżniczej na Śląsku, "Na zapiecku trzy okna" - zbiór opowiadań z czasów II wojny światowej, kiedy to autor przebywał w Warszawie.

W podsumowaniu można powiedzieć, iż twórczość naukowa Z. Bednorza skupiała się zawsze wokół zagadnień regionalnego literaturoznawstwa, czemu dał wyraz w ponad 200 pozycjach literackich i naukowo-publicystycznych.

Oto bibliografia ważniejszych pozycji zwartych autorstwa Zbyszka Bednorza / układ chronologiczny /:

1. Śląsk wierny ojczyźnie, Poznań 1946
2. Głosy Śląskie, wyd. Jan z Bogumina Kuglin, Katowice 1946
3. Strofy serdeczne, Katowice 1947
4. Od Opola do Wrocławia, Warszawa 1947
5. Dzieci i bagaże, Warszawa 1953
6. Będzie bratem, Warszawa 1955
7. Ręce wzniesione, Poznań 1958

8. Działalność Kółka Polskiego, we Wrocławiu/ 1895-1906 /,
Opole 1958
9. Szczepan, czyli rzecz o Józefie Ryszce, Katowice 1960
10. Imię domu wschodzącego, Warszawa 1963
11. Urok mowy wyzwolonej, Opole 1962
12. Ludowe żniwo literackie, Wrocław 1966
13. Słowo w stronę rzeki, Opole 1968
14. Nad rocznikami dawnych gazet śląskich, Wrocław 1971
15. Z Janem..., Warszawa 1971
16. Dyzleń i parę, Opole 1978
17. Na zapiecku trzy okna, Warszawa 1978
18. Lata kreci i orłowe, Warszawa 1987